

Norsk Ornitologisk Forening

Lister Lokallag

Lista, den 15.06.2020

Farsund kommune
Teknisk forvaltning
Postboks 100
4550 Farsund

Høringsuttalelse til reguleringsplan for Lista Renewable Energyppark. Saksnr. 2017/531

NOF Lister lokallag representerer 111 medlemmer (pr. 01.01.2020) fra alle Listerkommunene – dog flest fra Farsund kommune.

Vår høringsuttalelse til forslaget om reguleringsplanen bygger i hovedsak på vårt lokale kjennskap til naturmangfold og fugleliv i plan- og influensområdene.

Planområdets betydning for fugl og naturmangfold på Lista

Helt siden Forsvaret etablerte seg i området i begynnelsen av 1950-årene har store deler av planområdet i biologisk og naturmessig sammenheng ligget som en «øy» med rikt naturmangfold og som i stor grad har vært omgitt av intensivt drevet jordbrukslandskap.

Planområdet er det siste noenlunde store naturområde av denne type på Flat-Lista. Utenom disse områdene er nesten alt areal oppdyrket eller bebyggt – unntatt noen mindre våtmarksområder rundt vernede vann og noen smale arealer innenfor Listastrendene.

Vi mener at en utbygging som følge av den planlagte områdereguleringen vil innebærer meget store negative konsekvenser for naturmangfold og fugleliv i viktige deler av planområdet. Dette gjelder spesielt Hellemyra, området sørvest for Vestre Ringvei og Slevdalsmyr-området. Disse områdene er blant de siste hekkeområdene for hardt pressede arter som står i fare for å dø ut på Lista. Blant disse skal her spesielt nevnes storspove og enkeltbekkasin som har hatt en tilbakegang i bestandene på Lista med henholdsvis 80-90 % og 60-70 %.

Disse negative konsekvensene vil imidlertid også gjelde for de tilgrensende nabolokalitetene, de såkalte influensområder, blant annet Slevdalsvann Naturreservat, som vil miste næringsområder og rasteplasser samt også for trekkfuglene som trenger rolige og uforstyrrede områder for hvile. Dette vil også påvirke naturforholdene for Lista, som er et nasjonalt viktig område for fugl, i sin helhet.

De fleste verneområdene langs Listastrendene har de senere år fungert svært dårlig som hekkeområder på grunn av svært stor og økende menneskelig ferdsel. Store deler av jordbruks-områdene blir også så intenst drevet at de ikke lenger egner seg som hekkeområder for mange arter som før var vanlige i Listalandskapet. Sett i denne konteksten er det derfor svært viktig at de siste noenlunde uberørte naturområdene ikke bygges ned.

Landbruksdepartementet har utarbeidet en ny, endret forskrift som gjelder nydyrking av myr. Denne forskriften trådte i kraft den 02.06.2020. Formålet med forskriften er blant annet at det skal tas «... hensyn til natur- og kulturlandskap, herunder hensynet til biologisk mangfold, kulturminner og landskapsbildet ...». Disse forhold mener vi i høy grad også gjelder for planområdet.

I forskriftens §5A står det blant annet: «*Nydyrking av myr er ikke tillatt*». Dette mener vi også må gjelde for *nedbygging* av myr- og våtmarksområdene innenfor planområdet noe som vil ha enda større negative konsekvenser for naturmangfold og landskapsbildet enn nydyrking for jordbruksformål.

Tap av leveområder, spesielt våtmarksområder, utgjør den største trusselen mot mange av de sårbare fugleartene i Norge og forvaltningen av disse arealressursene må derfor prioriteres.

Negative påvirkninger på landskapet på Vest-Lista

Regulering til industri i det omfanget som her foreslås vil forandre hele landskapet på vestre deler av Lista. Området ligger sentralt plassert og sees fra alle kanter. Hele denne delen av Lista vil således endre karakter fra et natur- og kulturlandskap til et nedbygd og industrialisert område.

Slevdalsvannet er av Farsund kommune fremhevet som et turistmål og kommunen har endog opprettet et friluftsområde i den forbindelse. Dersom så store arealer reguleres til industri og næring så vil hele inntrykket og naturopplevelsen av å være i et naturområde ved Slevdalsvannet endres. Hele landskapet «bak» Slevdalsvannet som nå fremstår som et grøntområde vil da miste sin karakter som et frodig naturområde og naturopplevelsene vil utvilsomt bli sterkt redusert.

En slik utbygging som planlegges her vil endre hele landskapet på Lista. Utsikten og landskapsbildet vil bli dramatisk endret både for fastboende og andre som bruker Vest-Lista til friluftformål.

Kunnskapsgrunnlaget

Naturmangfoldlovens §8 – kunnskapsgrunnlaget - stadfester at «*Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger*».

Sweco's rapport om naturmiljø er etter vår mening svært mangelfull med hensyn til vitenskapelig kunnskap om fuglelivet i området. Kunnskapsgrunnlaget vurderes av Sweco til å være middels godt, på tross av at det har vært sterkt begrensede muligheter for undersøkelser både i den tidsperioden det var militært område og også i de senere år hvor store deler av området som omfattes av reguleringsplanen ligger innenfor flyplassens sikkerhetsgjerd. Disse begrensede muligheter for å kartlegge fuglelivet påpekes da også av Sweco. Også våre vedlagte oversikter over fugleregistreringer som baserer seg på «*Artsobservasjoner.no*» må vurderes på denne bakgrunn.

Det fremgår av Sweco,s rapport om naturmiljø at området ble befart på kun en dag (25.05.2018) under en ekstrem tørkeperiode hvor storparten av våtmarksområdene var helt uttørket og et flertall av de våtmarksavhengige fugleartene derfor må ha vært fraværende. Opplysningene om observerte fugl under denne befaringen er åpenbart mangelfulle og preges også av utvilsomt feilbestemte fuglearter.

Sweco anbefaler i rapporten 2018 at det bør gjennomføres en kartlegging av planområdets verdi for fugl. Vi kan ikke se at en slik undersøkelse er gjennomført. Vi mener at det bør være et minstekrav at en systematisk undersøkelse gjennom alle årstider blir utført av kvalifisert personell med naturfaglig kompetanse før det tas stilling til om denne reguleringsplanen kan godkjennes.

De tre viktigste naturområdene innen planområdet

Nedenfor vil vi omtale de tre viktigste naturområdene innen planområdet med en oversikt over fugl som er registrert i disse delområdene. De vedlagte artslistene baserer seg på registreringer som er lagt inn på nettsiden «*Artsobservasjoner.no*» av en lang rekke observatører i tiden 1982 – 2020. Disse artslistene er basert på mer eller mindre tilfeldige observasjoner av fuglekyndige folk, men gir likevel, etter vår mening, et mer brukbart bilde av fuglelivet i disse tre områdene gjennom alle årstider enn det som fremgår av Sweco's rapport. Det gis også en oversikt over rødlistede arter som er påvist i disse områdene. Kartskisse over de tre delområdene vedlegges.

Hellemyra

(Del av BBA3 sørøst for Østre Ringvei. Planlagt utbyggingsområde for påtenkt industri).

Hellemyra var opprinnelig en såkalt «atlantisk kystmyr» som dekket et betydelig større område enn i dag. Resterende del i dag av Hellemyra - ca. 660 daa - utgjør hele 50% av gjenværende, allerede hardt pressede våtmarksområder på Lista. Slike våtmarksområder er viktige for en lang rekke vadefugler som hekke- og næringsområde. I tilknytning til Hellemyra er det således registrert 14 forskjellige vadefuglarter. Her skal spesielt nevnes storspove og enkeltbekkasin som står i fare for å dø ut på Lista. Hekkebestandene for disse artene har i de senere år blitt redusert med henholdsvis 80-90 % og 60-70 %.

I de senere år har det også hekket trane her. Gråhegre og 10 forskjellige andefuglarter (svaner, gjess og ender) er registrert. Enkelte av disse hekker, mens de fleste bruker området og kantsonene i næringssammenheng.

Våtmarksavhengige sangere som gresshoppesanger, sivsanger og myrsanger samt sivspurv er også registrert med hekkeforekomst. Hellemyra er for øvrig også et meget viktig leve- og næringsområde for en lang rekke spurvefugl og andre arter.

På grunn av god tilgang på byttedyr samt lite menneskelige forstyrrelser er det for eksempel i området registrert hele 17 forskjellige rovfuglarter, hvorav 5 rødlistede.

Tilsammen er det i Hellemyra og kantsonene registrert 113 fuglearter, hvorav 25 arter er registrert med hekkeforekomst.

Artsdatabanken har utarbeidet en rødliste for fuglearter som pr 2015 har risiko for å dø ut i Norge. Følgende 28 rødlistede arter er registrert i Hellemyra.

Art	Rødlistekategori	Status i området
Åkerrikse	Kritisk truet (CR)	Sjelden i hekketida og sommerstid
Myrhauk	Sterkt truet (EN)	Årviss på næringsøk vår, høst og vinter
Vipe	Sterkt truet	Fåtallig hekkefugl og under trekk
Brushane	Sterkt truet	Fåtallig på trekk – særlig om høsten
Knekkand	Sterkt truet	Par i hekketiden
Sædgås	Sårbar (VU)	Fåtallig høst og vinter
Sivhauk	Sårbar	Fåtallig, men vanlig vår, sommer og høst
Storspove	Sårbar	Hekkefugl. Forholdsvis vanlig under trekket vår og høst
Hettemåke	Sårbar	Fåtallig høst
Sanglerke	Sårbar	Vanlig vår, sommer og høst
Rosenfink	Sårbar	Hekker sannsynligvis
Lappspurv	Sårbar	På trekk om våren
Vepsevåk	Nær truet (NT)	Trekker gjennom området om sensommer
Hønehauk	Nær truet	Næringsøk om høsten
Lerkefalk	Nær truet	Sjelden om høsten
Vaktel	Nær truet	Hekkeforekomst. Fåtallig vår og sommer
Dobbeltbekkasin	Nær truet	Sjelden på trekk om høsten
Fiskemåke	Nær truet	Næringsøk vår sommer og høst
Tyrkerdue	Nær truet	Sporadisk sommerstid
Gjøk	Nær truet	Observeres vår og sommer. Hekkefugl
Sandsvale	Nær truet	Næringsøk under trekket
Taksvale	Nær truet	Næringsøk under trekket
Blåstrupe	Nær truet	Næringsøk under trekket
Gresshoppesanger	Nær truet	Hekkefugl registrert vår og sommer
Stær	Nær truet	Næringsøk hele året
Bergirisk	Nær truet	Registrert overvintrende
Gulspurv	Nær truet	Hekkeforekomst. Påvist alle årstider
Sivspurv	Nær truet	Hekkefugl. Registrert vår, sommer og høst

Det er, som foranstående beskrivelser samt vedlagte artsliste viser, ingen tvil om at Hellemyra har stor verdi som leveområde, både i hekkesammenheng, som næringsområde og som rasteplass under trekket for mange fuglearter.

I naturmangfold-sammenheng kan det tilføyes at lokaliteten også har et rikt insektliv og er trolig viktig for sårbare insekter som humler og bier. Det er påvist 6 rødlistede insektarter. Vegetasjonen i Hellemyra er frodig. I kantsonen er det registrert bestander av de stadig sjeldnere orkideene vanlig og grov nattfiol. Det er registrert 4 rødlistede plantearter.

Området sørvest for Vestre Ringvei

(Del av BAA6.2, BAA7, BAA8.1 og BAA8.2. Planlagt byggeområde for påtenkt industri og næring).

Området er et lavtliggende våtlendt område med partier med myr, sump og åpne kanaler. Langs Orebekken som bukker seg gjennom området finnes en god del busker og trær. En større kanal fra Velle munner ut i bekken. En del av de tidligere våtlendte arealer er i senere år drenert ut og dyrket opp og brukes til grasproduksjon. Området er av SWECO beskrevet i verdikartet for naturmiljø som naturverdi NV4 med hvor verdien vurderes å ligge i øvre del av kategorien middels verdi for biologisk mangfold.

For fuglelivet innehar dette delområdet en viktig funksjon. Dette skyldes delvis de landskaps- og biotopmessige forhold med god næringstilgang samt også nærheten til viktige fugleområder, f.eks. Slevdalsvannet.

29 arter er registrert som hekkende eller med sannsynlig/mulig hekking. Dette gjelder 4 vadefuglarter: Vipe, enkeltbekkasin, storspove og rugde. Stokkand og knekkand er registrert i hekketiden og det samme gjelder de våtmarksavhengige artene gresshoppesanger, sivsanger myrsanger og sivspurv.

Av andre interessante observasjoner her kan nevnes: Trane med unger, vannrikse og syngende/revirhevdende, og sannsynligvis hekkende, vaktel. En lang rekke av mange forskjellige arter småfugl/spurvefugl er også påvist. Den gode tilgangen på bytte medfører også at det er registrert 12 forskjellige rovfuglarter her, blant annet de i Norge sjeldne artene: Enghauk, steppehauk og glente. For flere detaljer henvises til vedlagte artsliste.

Til sammen er det registrert 78 forskjellige fuglearter i dette området hvorav 19 rødlistede.

Art	Rødlistekategori	Status i området
Myrhauk	Sterkt truet (EN)	Årviss på næringssøk vår, høst og vinter
Vipe	Sterkt truet	Fåtallig hekkefugl og rastende/næringssøkende under trekket
Knekkand	Sterkt truet	Par i hekketiden
Sivhauk	Sårbar (VU)	Fåtallig, men vanlig på næringssøk vår, sommer og høst
Vannrikse	Sårbar	Overvintrende
Storspove	Sårbar	Hekkefugl. Forholdsvis vanlig under trekket vår og høst
Hettemåke	Sårbar	Næringssøk sommerstid
Sanglerke	Sårbar	Hekkefugl. Vanlig vår, sommer
Fiskeørn	Nær truet (NT)	På trekk om høsten
Jaktfalk	Nær truet	Næringssøk høst/vinter
Vaktel	Nær truet	Hekker sannsynligvis
Fiskemåke	Nær truet	Næringssøk vår, sommer og høst
Gjøk	Nær truet	Hekkefugl. Vår og sommer.
Taksvale	Nær truet	Næringssøk sommerstid og under trekket
Gresshoppesanger	Nær truet	Hekkefugl registrert vår og sommer
Stær	Nær truet	Næringssøk vår sommer og høst
Bergirisk	Nær truet	På trekk om høsten
Gulspurv	Nær truet	Hekkeforekomst
Sivspurv	Nær truet	Hekkeforekomst

Det er, som ovenstående beskrivelser, samt vedlagte artsliste viser, ingen tvil om at dette området sørvest for Vestre Ringvei har stor verdi som leveområde, både i hekkesammenheng, som næringsområde og som rasteplass under trekket for mange fuglearter.

Slevdalsmyra med tilgrensende utmark mot sør (BAA11.Planlagt byggeområde for næring og kontor).

Slevdalsmyra er en frodig gressmyr med åpne partier og stedvis en del busker og små trær. Et par åpne kanaler avgrensner myrområdet i nordvest og sørøst. Mot sør grenser Slevdalsmyra til et utmarksområde med lynngmark, lyssiv og spredte busker og småtrær. Ned mot åna som er en videreførelse av Orebekken, er det et mer våtlendt område hvor vegetasjonen domineres av strandrør. Området har nær tilknytning til Slevdalsvann naturreservat og er i verdikartet for naturmiljø beskrevet som naturverdi NV4.

Området er et lite undersøkt område i ornitologisk sammenheng, men har tross dette vist seg å inneha viktig verdi som hekkeområde og næringsområde for flere våtmarkskrevende arter. Storspove, enkeltbekkasin og gresshoppesanger hekker her. Tranepar med unger bruker området som oppvokst- og næringsområde. De rødlistede rovfuglartene myrhauk, sivhauk og hønsehauk bruker også dette myr- og utmarksområdet til næringssøk. Vannrikse påtreffes vinterstid i kanalene. Området er også en av de meget få lokalitetene på Lista hvor det er påvist hekkende jordugle.

9 hekkende arter er registrert i området. Det vises for øvrig til vedlagte artsliste.

Til sammen er det registrert 46 forskjellige fuglearter i Slevdalsmyr-området hvorav 11 rødlistede.

Art	Rødlistekategori	Status i området
Myrhauk	Sterkt truet (EN)	Årviss på næringssøk vår, høst og vinter
Sivhauk	Sårbar (VU)	Fåtallig, men vanlig på næringssøk vår, sommer og høst
Vannrikse	Sårbar	Overvintrende
Storspove	Sårbar	Hekkefugl. Forholdsvis vanlig under trekket vår og høst
Hettemåke	Sårbar	Næringssøk sommerstid
Hønsehauk	Nær truet.	Næringssøk vår, høst og vinter
Fiskemåke	Nær truet	Næringssøk vår, sommer og høst
Gjøk	Nær truet	Hekkefugl. Vår og sommer.
Taksvale	Nær truet	Næringssøk sommerstid og under trekket
Gresshoppesanger	Nær truet	Hekkefugl registrert vår og sommer
Gulspurv	Nær truet	Hekkeforekomst.

Konklusjon

Myr og våtmarksområder har en avgjørende betydning for fugleliv og naturmangfold. Arter som brushane, sørlig myrsnipe og heilo har allerede forsvunnet som hekkefugl fra Lista og tidligere tallrike arter som vipe, storspove, enkeltbekkasin og rødstilk er alle i dramatisk tilbakegang. Våtmarksområdene på Lista er under stadig press, noe som denne reguleringsplanen tydelig viser.

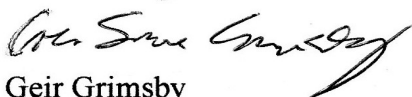
Levevilkårene for en lang rekke fuglearter på Lista, hvorav en rekke er rødlistede og truede arter, vil bli dramatisk forverret dersom ovenstående beskrevne tre delområder blir nedbygget. Dette negative forholdet mener vi utgjør en klar konflikt med Naturmangfoldlovens § 4 og 5 – forvaltningsmål – som stadfester:

«Forvaltningsmålet for mangfoldet av naturtyper skal ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet som kjennetegner den enkelte naturtype. Forvaltningsmålet for artene er at artene skal ivaretas slik at de fins i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder og at de øvrige økologiske betingelser som de er avhengige av ivaretas».

Vi mener at Flat-Lista med sitt egenartede landskap og spesielle natur er feil plass å anlegge et industriområde av en slik gedigen størrelse. Vi er overbevist om at både naturmangfold, fugleliv, landskaps- og naturopplevelser vil bli sterkt skadelidende om dette forslaget til ny reguleringsplan blir godkjent i sin helhet.

Vi mener på grunnlag av ovenstående beskrivelser at i det minste Hellemyra, våtmarksområdet sør for Vestre Ringvei og Slevdalsmyr-området må bestå i naturlig tilstand. Vi foreslår derfor at disse tre områdene må reguleres inn som LNF-områder i kommende reguleringsplan.

Med vennlig hilsen

Geir Grimsby

leder

Norsk Ornitologisk Forening, Lister lokallag

Vedlegg:

Artslister for de tre områdene

Kartskisse over fugle-registreringsområdene

Kartskisse over de planlagte utbyggingsområdene og verdikart for naturmiljø

Kopi:

Fylkesmannen i Agder, Miljøvernavdelingen

Vest-Agder Fylkeskommune

Norsk Ornitologisk Forening

NOF, avd. Vest-Agder

Adresse:
Postboks 171
4558 Vanse

Tidsskrift:
Piplerka
piplerka@hotmail.com

Email:
NOF-LL@hotmail.com

Kontonr.:
3030.36.47518